

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΔΣ42312112025

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Ο

Συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου της Κ.Ε.Δ.Ε.
της 12^{ης} Νοεμβρίου 2025

Στην Αθήνα σήμερα, 12 Νοεμβρίου 2025, ημέρα Τετάρτη και ώρα 11:00, συνήλθε σε συνεδρίαση, δια ζώσης και με τηλεδιάσκεψη (μεικτή), σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 5043/2023 (Α' 91), το Διοικητικό Συμβούλιο της Κ.Ε.Δ.Ε., ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου της, κ. Λάζαρου Κυρίζογλου, Δημάρχου Αμπελοκήπων-Μενεμένης και υπό την προεδρία του.

Κατά τη συνεδρίαση παρέστησαν οι Δήμαρχοι: Αλεξόπουλος Γρηγόρης Δυτικής Αχαΐας, Αρπατζόγλου Θεόδωρος Αμαρουσίου, Αναστασιάδης Φίλιππος Παγγαίου, Αποστολόπουλος Ηλίας Παπάγου-Χολαργού, Γκουντάρας Αντώνιος Αγιάς, Δανιηλίδης Συμεών Νεάπολης-Συκεών, Δούκας Χάρης Αθηναίων, Καφατσάκη-Βλάχου Σταματία Ζωγράφου, Κούλης Ευστάθιος Γορτυνίας, Κωνσταντέλλος Γρηγόριος Βάρης-Βούλας-Βουλιαγμένης, Μαμάκος Αθανάσιος Λαρισαίων, Μπέγκας Θωμάς Ιωαννιτών, Παπαναστασίου Γεώργιος Αγρινίου, Πελετίδης Κωνσταντίνος Πατρέων, Ραβιόλος Ελευθέριος Καρύστου, Τσακίρης Παντελεήμων Ωραιοκάστρου και οι Δημοτικοί Σύμβουλοι: Ζαχαριάδης Κωνσταντίνος Αθηναίων, Καραμαλάκης Μιχαήλ Ηρακλείου, Καταβούτας Γεώργιος Τρικκαίων, Καφαντάρης Δημήτριος Πύλου-Νέστορος, Μουράτογλου Ιωάννης Έδεσσας, Μπαρμπάκος Ευάγγελος Καλλιθέας, Μπίρμπας Δημήτριος Αιγάλεω, Τεντόμας Χρήστος Αθηναίων, Τζιαχρήστας Δημήτριος Δομοκού, Τσιαντής Δημήτριος Λίμνης Πλαστήρα.

Απόντες οι Δήμαρχοι: Καστρινός Αλέξιος Πηνειού, Τσιάκος Βασίλειος Καρδίτσας και οι Δημοτικοί Σύμβουλοι: Γιαλιτάκης Νικόλαος Ηρακλείου, Υδραίου Μερόπη-Σπυριδούλα Κεντρικής Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων.

Αφού διαπιστώθηκε η απαρτία του Σώματος και γενομένης συζητήσεως, πάρθηκε η παρακάτω απόφαση:

..... Απόφαση 423^η

ΘΕΜΑ: Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2026-2030.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΚΕΔΕ άκουσε εισήγηση από τους κ.κ. Δ. Καφαντάρη, Γενικό Γραμματέα της ΚΕΔΕ και Α. Γκουντάρα, Πρόεδρο της Επιτροπής Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων της ΚΕΔΕ, σχετικά με το Σχέδιο του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης 2026-2030 και αφού έλαβε γνώση του κειμένου με τις παρατηρήσεις - προτάσεις της Επιτροπής Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων της ΚΕΔΕ,

ύστερα από διαλογική συζήτηση

Αποφασίζει ομόφωνα

Εγκρίνει τις Παρατηρήσεις – Προτάσεις της Επιτροπής Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων της ΚΕΔΕ επί του Σχεδίου του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (Ε.Π.Α.) 2026-2030, οι οποίες επισυνάπτονται.

.....

ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

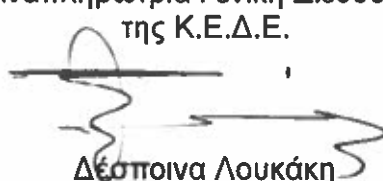
Ο Γενικός Γραμματέας της Κ.Ε.Δ.Ε.

Δημήτριος Καφαντάρης
Δημοτικός Σύμβουλος Πύλου-Νέστορος

Ο Πρόεδρος της Κ.Ε.Δ.Ε.

Λάζαρος Κυρίζογλου
Δήμαρχος Αμπελοκήπων-Μενεμένης

Η Αναπληρώτρια Γενική Διευθύντρια
της Κ.Ε.Δ.Ε.

Δέσποινα Λουκάκη

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΕΔΕ

επί του Σχεδίου του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (Ε.Π.Α.) 2026–2030

Α. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ Ε.Π.Α.

Η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ) κατά τη δημόσια διαβούλευση του Σχεδίου Νόμου, το οποίο στη συνέχεια ψηφίστηκε στη Βουλή ως Ν.4635/2019 «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις» (Α' 167), είχε διατυπώσει, μεταξύ άλλων, τις ακόλουθες Παρατηρήσεις και Προτάσεις.¹

1. Δεν διασφαλίζεται ο συνολικός προγραμματισμός, ο συντονισμός και η συμπληρωματικότητα των δημοσίων επενδύσεων

Δεν διασφαλίζεται ο συνολικός προγραμματισμός, ο συντονισμός, η συμπληρωματικότητα και η συνέργεια των δημοσίων επενδύσεων, είτε εντάσσονται σε Τομεακά είτε σε Περιφερειακά Προγράμματα Ανάπτυξης και ανεξάρτητα από την πηγή χρηματοδότησής τους, δηλαδή είτε χρηματοδοτούνται από δημόσιους πόρους (εθνικούς και ευρωπαϊκούς), είτε από δημόσιους και ιδιωτικούς πόρους μέσω θεσμών συνεργασίας δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ, Συμβάσεις Παραχώρησης κ.α).²

Τα παραδείγματα από την μέχρι σήμερα έλλειψη της συμπληρωματικότητας και της συνέργειας των δημοσίων επενδύσεων είναι γνωστά: Μεγάλοι οδικοί άξονες χωρίς διασυνδέσεις με τα γειτονικά αστικά κέντρα. Σταθμοί μετρό χωρίς κοντινούς χώρους στάθμευσης. Εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων χωρίς συνδεδεμένο δίκτυο αποχέτευσης.

Τα ανωτέρω ζητήματα τα αντιμετωπίζει ικανοποιητικά, για την εποχή που ψηφίστηκε, ο Νόμος 1622/1986 στο Κεφάλαιο Δ' (άρθρα 70–74) για τον «Δημοκρατικό Προγραμματισμό», που προέβλεπε στο άρθρο 72 ότι:

- «1. Το μεσοχρόνιο εθνικό αναπτυξιακό πρόγραμμα καταρτίζεται από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, μετά από προτάσεις των κεντρικών φορέων του δημοσίου τομέα και των περιφερειακών συμβουλίων και γνώμη του Εθνικού Συμβουλίου Αναπτυξιακής Πολιτικής.

¹ Βλ. Αποφάσεις Δ.Σ. ΚΕΔΕ με αριθμούς 348/10.04.2019 και 367/23.07.2020.

² Ο πρόσφατος Ν.5140/2024 (Α'154) νομοθετεί τον συντονισμό της διαχείρισης των Προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

2. Κάθε μεσοχρόνιο περιφερειακό αναπτυξιακό πρόγραμμα καταρτίζεται, στα πλαίσια του αντίστοιχου μεσοχρόνιου εθνικού αναπτυξιακού προγράμματος, από το περιφερειακό συμβούλιο της αντίστοιχης περιφέρειας, ύστερα από σχετικές προτάσεις των νομαρχιακών συμβουλίων της περιφέρειας και εγκρίνεται από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, ύστερα από σχετική γνώμη των αρμόδιων φορέων του δημόσιου τομέα».

2. Ο αναπτυξιακός προγραμματισμός δεν συνδέεται με τον χωροταξικό σχεδιασμό

Το Σχέδιο Νόμου δεν αναφέρεται καθόλου στα χωροταξικά σχέδια, ίσως γιατί αποτελούν αρμοδιότητα άλλου Υπουργείου, γεγονός που επιβεβαιώνει ότι τα Υπουργεία στη χώρα μας λειτουργούν ως “silos”, τα οποία είναι υποχρεωμένες να “διατηρήσουν” οι δομές συντονισμού του κυβερνητικού έργου.

Υπενθυμίζουμε ότι ο Νόμος 1622/1986 στο άρθρο 73 προβλέπει τη συμμετοχή των Οργανισμών (Ρυθμιστικών Σχεδίων) Αθήνας και Θεσσαλονίκης, ώστε να διασφαλίζεται τουλάχιστον στις μητροπολιτικές περιοχές η σύνδεση αναπτυξιακού προγραμματισμού και χωροταξικού σχεδιασμού.

Επίσης, ο Νόμος 1622/1986 στα άρθρα 73 και 74 προβλέπει τη συνέργεια των τριών αρμόδιων Υπουργείων στην εξειδίκευση του νομικού πλαισίου, με την έκδοση Προεδρικών Διαταγμάτων, με πρόταση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Εσωτερικών και Χωροταξίας, με τα οποία ρυθμίζονται:

- «το περιεχόμενο των ετήσιων αναπτυξιακών προγραμμάτων, οι διαδικασίες αξιολόγησης έργων για την ένταξή τους στα προγράμματα αυτά και ο τρόπος ενημέρωσης των οργάνων προγραμματισμού για τα προγραμματικά πλαίσια, μέσα στα οποία οφείλουν να καταρτίζουν τα ετήσια προγράμματά τους» και
- «η μέθοδος κατάρτισης του εθνικού προτύπου περιφερειακής κατανομής πιστώσεων του προγράμματος δημόσιων επενδύσεων στις περιφέρειες, τις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, τα κριτήρια χαρακτηρισμού των έργων και δραστηριοτήτων εθνικής, περιφερειακής, νομαρχιακής ή τοπικής σημασίας, οι διαδικασίες σύναψης και το περιεχόμενο των προγραμματικών συμβάσεων, μεταξύ των διαφόρων οργάνων προγραμματισμού, καθώς και το περιεχόμενο των χρηματοδοτικών προγραμμάτων που συνοδεύουν τα ετήσια αναπτυξιακά προγράμματα».

Έκτοτε ψηφίζονται κατά καιρούς διατάξεις, με εισήγηση ενός υπουργείου και χωρίς διυπουργική σύμπραξη, για τη σύνδεση αναπτυξιακού και χωρικού σχεδιασμού, όπως τα άρθρα 175, 176 και 177 του Νόμου 4555/2018, που καταλήγουν να είναι όχι επιτακτικού αλλά ενδεικτικού χαρακτήρα, δηλαδή τελικά να είναι «ευχές».

3. Η λειτουργία της διαχείρισης υποκαθιστά τη λειτουργία του αναπτυξιακού προγραμματισμού

Το Σχέδιο Νόμου ρυθμίζει με αναλυτικό τρόπο τη διαχείριση των ΤΠΑ και των ΠΠΑ, αναθέτοντας ουσιαστικά στις διαχειριστικές δομές τον αναπτυξιακό

προγραμματισμό, μέσω της διαδικασίας αξιολόγησης των έργων «σύμφωνα με τα κριτήρια επιλογής που ορίζονται στην πρόσκληση», ενώ θα έπρεπε ο προγραμματισμός των έργων των Υπουργείων να είναι αρμοδιότητα των Διευθύνσεων Αναπτυξιακού Προγραμματισμού σε συνεργασία με τις Υπηρεσίες Συντονισμού του άρθρου 38 του Νόμου 4622/2019 που έχουν ως αποστολή «τη σύνταξη και παρακολούθηση της εφαρμογής του ετήσιου Σχεδίου Δράσης του Υπουργείου και την επίτευξη των κυβερνητικών στόχων όπως αυτοί τίθενται από το Υπουργικό Συμβούλιο και τα λοιπά συλλογικά κυβερνητικά όργανα».

Κατ' αναλογία, θα έπρεπε ο προγραμματισμός των έργων των Περιφερειών να είναι αρμοδιότητα των Διευθύνσεων Αναπτυξιακού Προγραμματισμού αυτών.

Οι εν λόγω ρυθμίσεις του Σχεδίου Νόμου, που αφορούν τα ΤΠΑ και τα ΠΠΑ, οδηγούν σε δυσλειτουργίες ανάλογες με αυτές που έχει δημιουργήσει τα προηγούμενα χρόνια η ανάθεση στις διαχειριστικές αρχές όλων των λειτουργιών σχεδιασμού και εφαρμογής των έργων των συγχρηματοδοτούμενων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (προετοιμασία, προγραμματισμός, διαχείριση, υποστήριξη της εφαρμογής, παρακολούθηση και αξιολόγηση).

Κατά συνέπεια, τα ΤΠΑ και τα ΠΠΑ είναι χρηματοδοτικά και διαχειριστικά προγράμματα και όχι αναπτυξιακά προγράμματα.

4. Τα έργα περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης

Η διασφάλιση «της συνάφειας των ΠΠΑ με τα Τετραετή Επιχειρησιακά Προγράμματα του άρθρου 268 του ν. 3852/2010» που εκπονούν οι Περιφέρειες (άρθρο 125, παρ. 4) χρειάζεται εξειδίκευση με την απόφαση της παρ. 5 του άρθρου 123, που θα έπρεπε όσον αφορά τις Περιφέρειες και τους Δήμους να είναι ΚΥΑ των Υπουργείων Οικονομίας και Επενδύσεων και Εσωτερικών.

Όσον αφορά τα έργα και τις δράσεις τοπικής σημασίας που χρηματοδοτούνται από εθνικούς ή ευρωπαϊκούς πόρους, προβλέπεται ότι «ο αναπτυξιακός σχεδιασμός των ΟΤΑ α' βαθμού λαμβάνεται υπόψη κατά την κατάρτιση των ΠΠΑ καθώς και των ΤΠΑ» (άρθρο 125, παρ. 4) και ότι οι ΟΤΑ α' και β' βαθμού διατυπώνουν τις απόψεις τους στο σχέδιο ΕΠΑ (άρθρο 123, παρ. 3 και άρθρο 124, παρ. 2).

Κατά τη γνώμη μας τα έργα και οι δράσεις των ΟΤΑ α' βαθμού θα έπρεπε να αποτελούν αυτοτελή υποπρογράμματα των ΠΠΑ ή/και των ΤΠΑ, με ουσιαστική συμμετοχή των συλλογικών οργάνων των ΟΤΑ α' βαθμού (ΚΕΔΕ και ΠΕΔ) στην εκπόνησή τους. Τα υποπρογράμματα αυτά θα μπορούσαν στη συνέχεια να συγκροτούν για τη διαχείριση και την εφαρμογή τους ένα Εθνικό Πρόγραμμα Τοπικής Ανάπτυξης.

Υπενθυμίζουμε ότι ο Νόμος 1622/1986 αναφέρεται στα «Τοπικά Αναπτυξιακά Προγράμματα» που εκπονούνται από την πρωτοβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση και προβλέπει τη συμμετοχή της με προτάσεις (των δημοτικών συμβουλίων και των αναπτυξιακών συνδέσμων) στην κατάρτιση των μεσοχρόνιων αναπτυξιακών προγραμμάτων της δευτεροβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης (που τότε ήταν η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση).

Επίσης, ο Νόμος 1622/1986 στο άρθρο 74 έδινε τη δυνατότητα προγραμματικής συνεργασίας της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης απευθείας με τους κεντρικούς φορείς για τη χρηματοδότηση έργων τοπικής σημασίας.

Δυστυχώς οι ανωτέρω παρατηρήσεις μας δεν υιοθετήθηκαν και το Σχέδιο του νέου Ε.Π.Α. 2026–2030 έχει τις αδυναμίες που είχαμε επισημάνει.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΟ Ε.Π.Α. 2026–2030

Στην Εισαγωγή αναφέρονται ως στόχοι του Προγράμματος, μεταξύ άλλων, «Η αποκέντρωση διαδικασιών και η ενδυνάμωση των φορέων χάραξης πολιτικής και των Υπηρεσιών Διαχείρισης» και η «Καθοριστική συμβολή στην υλοποίηση της εθνικής στρατηγικής για την περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη», αλλά απουσιάζει από το Πρόγραμμα η ουσιαστική συμμετοχή της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Συμφωνούμε με τις διαπιστώσεις της Ενότητας 2 «Αναπτυξιακές Ανάγκες και Δυνατότητες σε Εθνικό Επίπεδο και η συμβολή των Δημοσίων Επενδύσεων» που αφορούν στις αναπτυξιακές ανάγκες και τις οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις, καθώς και με τις εκτιμήσεις που αφορούν τις αναπτυξιακές δυνατότητες από την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της χώρας.

Σημειώνουμε όμως ότι, ενώ αναφέρονται οι περιφερειακές ανισότητες, δεν παρουσιάζονται οι ενδοπεριφερειακές ανισότητες, δεν γίνεται καμία αναφορά στο τοπικό επίπεδο και δεν αναδεικνύονται οι σημαντικές υστερήσεις των μικρών πόλεων σε σχέση με τις μεγάλες πόλεις και κυρίως τις πρωτεύουσες των περιφερειακών ενοτήτων, η απομόνωση των ορεινών περιοχών και των μικρών νησιών και η υποβάθμιση ορισμένων αστικών περιοχών των πολεοδομικών συγκροτημάτων Αθήνας και Θεσσαλονίκης.

Παράλληλα, απουσιάζει οποιαδήποτε αναφορά στον χωρικό σχεδιασμό και στην ανάγκη σύνδεσής του με τον αναπτυξιακό προγραμματισμό και ιδίως σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Επίσης, δεν τονίζεται το συγκριτικό πλεονέκτημα της χώρας μας που είναι το ανθρώπινο δυναμικό της και η ανάγκη αντιστροφής του "brain drain".

Όσον αφορά τους Αναπτυξιακούς Στόχους και τις Προτεραιότητες:

Στο Κεφάλαιο 4.2.1 «Κοινωνική Συνοχή» προτείνουμε να προστεθεί η διατήρηση σε τοπικό επίπεδο των δημοτικών κοινωνικών δομών και προγραμμάτων.

Στο Κεφάλαιο 4.2.2. «Ανάπτυξη Υποδομών και Μεταφορών» προτείνουμε να προστεθούν οι δασικοί και οι αγροτικοί δρόμοι, η συντήρηση της δημοτικής οδοποιίας και τα συγκοινωνιακά έργα βελτίωσης της προσβασιμότητας των μικρών ορεινών και νησιωτικών δήμων.

Στο Κεφάλαιο 4.2.3. «Πολιτική προστασία και κλιματική αλλαγή» προτείνουμε να προστεθεί η εφαρμογή των διατάξεων του Ν.4662/2020 που αφορούν τους Δήμους και τις Περιφέρειες:

- Τεχνική Βοήθεια στη σύσταση και λειτουργία των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Συντονιστικών Οργάνων Πολιτικής Προστασίας (ΠΕΣΟΠΠ) των Περιφερειών (άρθρο 13) και των Τοπικών Επιχειρησιακών Συντονιστικών Οργάνων Πολιτικής Προστασίας (ΤΕΣΟΠΠ) των Δήμων (άρθρο 15).
- Χρηματοδότηση της υποδομής και του εξοπλισμού των Αυτοτελών Διευθύνσεων και Τμημάτων πολιτικής προστασίας των Περιφερειών και των Δήμων, (άρθρα 20 και 21 αντίστοιχα).
- Χρηματοδότηση της εκπόνησης των «Περιφερειακών Σχεδίων Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Διαχείρισης Συνεπειών» και των «Τοπικών Σχεδίων Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Διαχείρισης Συνεπειών» για φυσικές, τεχνολογικές καταστροφές και λοιπές απειλές (άρθρο 20, παρ.1 ε και άρθρο 21, παρ.1 ε αντίστοιχα).

Στο Κεφάλαιο 4.2.4. «Καινοτομία, εξωστρέφεια και ανταγωνιστικότητα» προτείνουμε να προστεθεί η ενίσχυση των δράσεων των ΟΤΑ που αφορούν την προσέλκυση καινοτόμων παραγωγικών επενδύσεων και την παροχή σχετικών κινήτρων.

Στο Κεφάλαιο 4.2.5. «Ψηφιακός Μετασχηματισμός» προτείνουμε να δοθεί προτεραιότητα στην πιλοτική εφαρμογή της Ψηφιακής Πολυεπίπεδης Διακυβέρνησης σε ορισμένες σημαντικές δημόσιες πολιτικές, όπως είναι η πολιτική προστασία και η διαχείριση του υδάτινου δυναμικού και των απορριμμάτων, καθώς και σε ορισμένες κρίσιμες λειτουργίες, όπως είναι τα ανοικτά δεδομένα, ο εσωτερικός έλεγχος, η διαχείριση των κινδύνων και η κυβερνοασφάλεια.

Στο Κεφάλαιο 4.2.6. «Πράσινη ανάπτυξη και πράσινος μετασχηματισμός» προτείνουμε, όσον αφορά τον Πυλώνα “Διαχείριση υδάτινων πόρων”, να δοθεί η δυνατότητα χρηματοδότησης των επενδύσεων εκσυγχρονισμού των δημοτικών εγκαταστάσεων που δεν είναι επιλέξιμες στα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα και στον Πυλώνα “Πρωώθηση της κυκλικής οικονομίας” να υποστηριχθεί η λειτουργία της ανακύκλωσης των Δήμων.

Στο Κεφάλαιο 4.2.7. «Υποστήριξη προγραμμάτων» προτείνουμε να προβλεφθεί Ειδικό Πρόγραμμα χρηματοδότησης των Προγραμμάτων Συλλογικής Υποστήριξης των ΟΤΑ, που θα εισηγηθούν ΥΠΕΣ–ΚΕΔΕ–ΕΕΤΑΑ, για την εφαρμογή του νέου ενιαίου Κώδικα Δήμων και Περιφερειών, την ενδυνάμωση της διοικητικής και οργανωτικής ικανότητας των ΟΤΑ και για την εφαρμογή νομοθετημάτων που δεν συνοδεύτηκαν από Πρόγραμμα Εφαρμογής τους (Πολιτική Προστασία του Ν.4662/2020, Δημόσια Υγεία του Ν.4675/2020, Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας του Ν.4486/2017, Υπηρεσίες Δόμησης του Ν.3852/2010, Ανοικτά Δεδομένα του Ν.4727/2020, Εσωτερικός Έλεγχος του Ν.4795/2021, Εφαρμογή του Π.Δ. 54/2018 κλπ).

Εν κατακλείδι, προτείνουμε να δοθεί προτεραιότητα στη χρηματοδότηση έργων και δράσεων που κατά τεκμήριο δεν θεωρούνται επιλέξιμα στα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα.

Το σύνολο των χρηματοδοτήσεων έργων και δράσεων των Δήμων προτείνουμε να αποτελέσει Ειδικό Πρόγραμμα, εντασσόμενο στον τρίτο Πυλώνα του Ε.Π.Α. «Ειδικά Προγράμματα Ανάπτυξης – ειδικού σκοπού προγράμματα» (σελίδα 50), με διακριτό σύστημα διοίκησης και παρακολούθησής του, ενταγμένο στο συνολικό Σύστημα Διακυβέρνησης του Ε.Π.Α.

Στο Ειδικό Πρόγραμμα προτείνεται να χρηματοδοτηθούν κατά προτεραιότητα έργα και δράσεις που δεν χρηματοδοτούνται ή υποχρηματοδοτούνται μέσω των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων (πχ. εσωτερική/ενδοδημοτική οδοποιία, αθλητικά κέντρα, κτιριακές υποδομές, δημοτικές δομές πολιτικής προστασίας, υπηρεσιών δόμησης, δημόσιας υγείας, εσωτερικού ελέγχου κλπ).

Εκτιμούμε ότι το Πρόγραμμα αυτό θα πρέπει να εξασφαλίσει τουλάχιστον το 30% του συνολικού προϋπολογισμού, δηλαδή $0,30 \times 12.827 = 3.848$ εκατ. €. Εξ αυτών τα 900 εκατ. € προβλέπονται ήδη υπό τη διαχείριση του Υπουργείου Εσωτερικών.

Το εν λόγω Ειδικό Πρόγραμμα θα αποτελέσει ουσιαστικά ένα νέο Εθνικό Πρόγραμμα Τοπικής Ανάπτυξης, όπως επανειλημμένα έχει προτείνει η ΚΕΔΕ.